

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia Kar
1.3 Intézet	Pasztorálteológia Intézet
1.4 Szakterület	Római Katolikus Teológia
1.5 Képzési szint	alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Teológiai licenciátus

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Az ókor egyháztörténelme						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Marton József						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Marton József						
2.4 Tanulmányi év	2021/22	2.5 Félév	első	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					15
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					10
Más tevékenységek: szemináriumi dolgozatok, és egyéb dolgozatok megírásában konzultálás					4
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	69				
3.8 A félév össz-óraszama	125				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none">nincs
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none">nincs

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">tábla, térkép, vetítő
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">tábla, térkép, vetítő

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Az Egyház életének tanulmányozása a keresztény ókorban • A kereszténység kezdeti történetének ismertetése a hetedik század végéig. • A nagy keresztény üldözések idején az egyház életének, s majd a konstantini fordulattal az egyház belső életének, szerkezetének feltárása. • A hallgatósággal megismertetni az Egyház missziós tevékenységét az Ókorban.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • világtörténelmi ismeretek • egyháztani ismeretek • hellenizmus

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyetemes egyház belső életének és a társadalomban betöltött szerepének megismerése a keresztény ókorban
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyház történelmének megismerése a jelzett korszakban, valamint az egyház iránti elkötelezettség kialakítása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<i>Az egyháztörténelem fogalma, módszerei, jelentősége. Az egyháztörténelem felosztása.</i>	előadás, magyarázat	Szántó, 13-25; Adriányi, 5-26; Heussi, 5-25.; Franzen, 5-15
<i>Az egyháztörténet-írás története az ókorban. A középkori és újkori egyháztörténet-írás A magyar nyelvű egyháztörténet-írás</i>	előadás, magyarázat	Marton: 23-31; Szántó, 13-25; Adriányi, 26-35; Heussi, 5-25.
<i>A zsidóság Jézus Krisztus korában. A hellenisztikus-római világ Jézus Krisztus korában.</i>	előadás, magyarázat	Marton: 35-41; Szántó, 30-40; Euszébiosz, 23-51; Ferguson, 32-53
<i>Jézus Krisztus és az Egyház. A jeruzsálemi ősegyház.</i>	előadás, magyarázat	Marton: 40-51; Szántó, 36-51; Adriányi, 35-41
<i>Az egyház terjedése az apostolok korában és az apostolok utáni időszakban.</i>	előadás, magyarázat	Marton: 52-74; Szántó, 51-78; Adriányi, 41-46
<i>A keresztényüldözések az első három században.</i>	előadás, magyarázat	Adriányi, 59-67.; Hamann, 104-117; Franzen, 60-69, Daniel-Rops, 35-62
<i>A pogányság szellemei támadásai. Az első századok ereznekségei</i>	előadás, magyarázat	Marton, 93-100; Szántó, 96-104; Adriányi, 47-51; Chadwick, 80-92
<i>Liturgikus élet az első századokban. Egyházi szervezet 1-2. századokban. A Konstantin-i fordulat.</i>	előadás, magyarázat	Euszébiosz, 308-316. 425-428; Hamann: Így éltek az első keresztények. 104-117; Franzen, 71-82
<i>A kereszténység Nagy Konstantin és fiai idején. A kereszténység államvallássá válása. A donatista szakadás.</i>	előadás, magyarázat	Marton, 129-145; Szántó, 144-149. 157-162
<i>Az arianizmus. A macedonianizmus. Az 1-2. egyetemes</i>	előadás, magyarázat	MEYENDORFF, <i>Birodalmi</i>

zsinatok		egység és keresztény szakadás, 302-310
Origenista viszályok. A neszorianizmus. A monofizitizmus	előadás, magyarázat	SZÁNTÓ, 162-184; FRENYÓ, 53-104; ADRIÁNYI, 139-141
Az „új kalkédoni” korszak. Monotheletizmus. Pelagianizmus	előadás, magyarázat	Marton, 176-185; Szántó, 184-198; Frenyó, 53-104
Az egyház istentiszteleti élete a 4-7. században. Az egyházi alkotmány és kormányzat fejlődése. Valláserkölcsei élet.	előadás, magyarázat	Marton: 188-211; Szántó, 198-222; Adriányi, 113-117
Az egyház missziós tevékenysége a germánok között. A frankok megtérése. Egyház a Brit-szigeteken	előadás, magyarázat	Marton, 222-239; Szántó, 235-248; Adriányi, 133-138

Könyvészet

- ADRIÁNYI G.: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Budapest 2001.
- BANGA B.-IJJAS J.: *A keresztény egyház története I-II.* Budapest 1940.
- DIÓS I. (szerk.): *Szentek története I-II.* Budapest 2001.
- FRANZEN, A.: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Szeged 1998.
- JEDIN, H., *A zsinatok története* (ford. Víz László), Budapest 1998.
- JEDIN, H., *Hanbuch der Kirchengeschichte*, I-II/2. Freiburg 1962-1980.
- MARTON J.: *Keresztény ókor*, Mentor, Marosvásárhely 2004.
- SZÁNTÓ K.: *A Katolikus Egyház Története I*, Ecclesia. Budapest 1986.
- TÖRÖK J.: *A Katolikus Egyház Története I*, SzIT. Budapest 1999.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<i>A jeruzsálemi ősegyház.</i>	előadás, beszélgetés	Szántó, 36-51; Adriányi, 35-41
<i>Az egyház terjedése a római birodalomban. Róma elsősége</i>	előadás, beszélgetés	Marton: 52-74; Szántó, 51-78
<i>A keresztényüldözések</i>	előadás, beszélgetés	Hamann, 104-117; Franzen, 60-69
<i>Az első századok eretnekségei</i>	előadás, beszélgetés	Marton, 93-100; Szántó, 96-104
<i>A Konstantin-i fordulat és a kereszténység államvallássá válása.</i>	előadás, beszélgetés	Szántó, 157-162; Adriányi, 104-106; Brandt, 129-214.
<i>Az 1-4. egyetemes zsinat</i>	előadás, beszélgetés	Marton, 145-156; Szántó, 149-157; Adriányi, 106-110
<i>A krisztológiai viták</i>	előadás, beszélgetés	Frenyó, 53-104; Adriányi, 139-141
<i>Az egyház missziós tevékenysége a germánok között</i>	előadás, beszélgetés	Marton, 222-239; Szántó, 235-248

Ajánlott könyvészet

- BRÉHIER L.: *Bizánc tündöklése és hanyatlása*, Budapest 1999
- BROWN, P.: *Az európai kereszténység kialakulása*, Budapest 1999.
- BERKI, F.: *Az ortodox kereszténység*, Budapest 1975.
- BOTA, I.: *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Româneși*. Cluj 1994.
- BRANDT, Hartwin: *Nagy Konstantin, az első keresztény uralkodó*, Gabo. Budapest 2007.
- CHADWICK: *A korai egyház*, Budapest 1999.
- DANIEL-ROPS, P.: *Az apostolok és a vértanúk egyháza I-II.* Budapest 1989.
- ERBA, A.-GUIDUCCI, P.: *Storia della Chiesa*. Torino. 1989.
- EUSZÉBIOSZ: *Egyháztörténet*, in: *Ókeresztény Írók*, IV. Budapest 1983.
- FERGUNSON: *A kereszténység bölcsője*, Budapest 1999
- FRENYÓ Z.: *Krisztológiai és antropológiai kérdések az ókeresztény gondolkodásban*, Bp. 2002.
- GERGELY J.: *A pápaság története*, Budapest 1999.
- HAMANN, A.: *Így éltek az első keresztények*, Budapest 1987.
- HERTLING, L.: *Istoria bisericii, Iasi* 1991.

- HESEMANN, Michael: *Sötét alakok. Mítoszok, legendák és hazugságok a Katolikus Egyház történetéből.* SzIT, Budapest 2009.
- HEUSSI: *Az egyháztörténet kézikönyve.* Budapest 2000
- IJJAS Antal: *Húsz évszázad viharában.* Budapest 1948.
- MONDIN, B.: *Pápák enciklopédiája.* Budapest 2001.
- MEYENDORFF, J.: *Birodalmi egység és keresztény szakadás,* Budapest 2001.
- MEYENDORFF, J.: *Krisztus az ortodox teológiában,* Budapest 2003.
- MYZ R.: *A keleti egyházak,* Szeged, 1999.
- OBOLENSKY D.: *A bizánci Nemzetközösség,* Budapest 1999.
- OSZTROGORSKY, G.: *A bizánci állam története,* Budapest 2001.
- PIERRARD, P.: *A katolikus egyház története,* Novi Sad 1987.
- PUSKELY M.: *Keresztény szerzetesség. I-II. kt.* Budapest. 1996.
- SZOKRÁTÉSZ: *Egyháztörténet,* in: *Ókeresztény Írók, IX.* Budapest 1985.
- TIMKÓ I.: *Keleti kereszténység, keleti egyházak,* Budapest 1971.
- VANYÓ L.: *Az ókeresztény egyház és irodalma,* Budapest 1980.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- egyéb teológiai tantárgyak tanításához az ismeretek megalapozása
- a helyes egyháztörténelmi szemlélet formálása

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Első vizsgaidőpontban	záróvizsga	2/3
10.5 Szeminárium	szemeszter idején	parciális vizsga	1/3
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei:			
<ul style="list-style-type: none"> • Az előadott kurzus és szeminárium keretén belül feldolgozott anyag általános ismerete, esetlegesen a tanár rávezetésével 			

Kitöltés dátuma

2021. április 27.

Előadás felelőse

Dr. Marton József

Szeminárium felelőse

Dr. Marton József

Az intézeti jóváhagyás

dátuma 2021. április 29.

Intézetigazgató

Dr. Oláh Zoltán